

פרק א

הלכה א

משנה

באחד באדר משמעין על השקלים ועל הכלאים. ובחמשה עשר בו קורין את המגילה בכרכים, ומתקנין את הדרכים ואת הרחובות ואת מקוות המים, ועושין כל צורכי הרבים, ומציינין על הקברות, ויוצאין אף על הכלאים.

אור ל'שרים

פרק א

בתוספתא שקלים א,א-ד שנו: בחמישה עשר בו (באדר) שלוחי בית דין יוצאים ומתקנינים את הדרכים ואת הרחובות שחולחלו (שנעשו שם חללים על ידי הגשמים ששטפו את החול שבין האבנים שבכביש) בימות הגשמים, פרק למועד (שלושים יום לפני המועד), סמך (סמוך) לעולי רגלים, כדי שיהו מותקנים בשלושה רגלים אלו (מתקנים את הדרכים פעם בשנה, אחרי ימות הגשמים, כדי שיהיו מוכנים לכל שלוש הרגלים עד אחרי סוכות, שהרי אין הדרכים מתקלקלים בארץ ישראל בימות החמה).

בחמישה עשר בו שלוחי בית דין יוצאים וחופרים בורות, שיחים ומערות (שאינן כבר חשש שיתקלקלו מן הגשמים המרובים, ועדיין הם יכולים להתמלא מן המלקוש, ויהיו מוכנים לימות הגשמים הבאים), ומתקנים את המקוות ואת אמת המים. בחמישה עשר בו שלוחי בית דין יוצאים ומפקירים את הכלאים...

בחמישה עשר בו שלוחי בית דין יוצאים ומציינים מקום הטומאה, כדי שלא יהו הרבים נתקלים בו.

משמעין

הגרסה בחלק מכתבי היד של המשנה "משמעין" בבניין פיעל. גם להלן הגרסה בנוסח הירושלמי של מסכת שקלים "משמעין" וכן "שימוע" בבניין פיעל, אך בנוסח הבבלי של מסכת שקלים הגרסה "משמעין" וכן "השמעת" בבניין הפעיל. המעתיקים שינו את הצורה לבניין הפעיל בהשפעת לשון המקרא.

מקוות המים

במקרא מופיע צירוף הסמיכות "מקוה מים". צירוף זה נתקצר והוא מופיע בכל ספרות התנאים תמיד ללא הסומך: מקוה בסתם. רק בהלכה העתיקה שבמשנה זו מצינו: מקוות המים.

ומציינין על הקברות

הגרסה בכתבי היד של המשנה וכן במשנה שבנוסח הירושלמי של מסכת שקלים "על הקברות". אך במשנה שבנוסח הבבלי של מסכת שקלים הגרסה "את הקברות".

ויוצאין אף על הכלאים

בכל הנוסחאות יש המילה "אף". כיוון ששנו במשנה כאן,

בזמן שבית המקדש קיים, כל אדם מישראל חייב לתת מחצית השקל למקדש בכל שנה לצורך קורבנות הציבור. בזמן המשנה היה השקל שווה למחצית השקל של תורה. שני הפרקים הראשונים של המסכת עוסקים במצוות נתינת השקל ודרך גבייתו.

הלכה א

משנה

באחד באדר משמעין על השקלים – בית דין שבכל עיר ועיר מכריזים לבני עירם ולכפרים שסביבותיה שייטנו את שקליהם למקדש עד אחד בניסן, שבאחד בניסן מתחילים ליטול מן השקלים החדשים שהובאו בחודש אדר כדי לקנות בהם קורבנות ציבור, ועל הכלאים – בית דין מכריזים שיצאו לשדות ולכרמים לעקור צמחי כלאים (שני מיני זרעים שצמחו יחד, ומיני זרעים שצמחו בכרם).

ובחמשה עשר בו – בחודש אדר, קורין (קוראים) את המגילה – מגילת אסתר, בכרכים – בערים שהיו מוקפות חומה בזמן שכבש יהושע בן נון את הארץ (משנה מגילה א,א), ומתקנין – שליחי בית דין (נציגי הרשות המרכזית בירושלים), את הדרכים – הדרכים הכפריות והדרכים האזוריות, ואת הרחובות (רחבות הערים, כיכרות בין בתים בערים) – שנתקלקלו בימות הגשמים, ואת מקוות המים – מנקים את מקוואות הטהרה שטובלים בהם מן הרפש של ימות הגשמים, ועושין כל צורכי הרבים – שאר כל צורכי הרבים, שאי אפשר היה לעשותם בימות הגשמים, ומציינין על הקברות – שופכים סביבם סיד לעשות להם ציון (סימן), כדי שלא יאהילו עליהם כוהנים ונושאי טהרות (דברים טהורים) וייטמאו הכוהנים והטהרות, לפי שבימות הגשמים נמחה הסיד הישן, ויוצאין אף על הכלאים – שליחי בית דין יוצאים אף לשדות ולכרמים לראות האם עקרו בעלי השדות והכרמים את צמחי הכלאים שהכריזו באחד באדר על עקירתם.